

Zoals er in de jaren twintig van de twintigste eeuw de *lost generation* is geweest, zo was er in de jaren vijftig de *beat generation*. De bijbel van die generatie was de roman die Jack Kerouac in 1957 publiceerde: *On the Road*. De roman vertelt het verhaal van Sal Paradise en zijn aan alcohol, seks, drugs en muziek verslaafde vriend Dean Moriarty, die liftend of in gestolen auto's kriskras door de Verenigde Staten reizen. Hun levenswijze is anti-intellectueel, zonder binding en zonder moraal en ze zetten zich af tegen de gevestigde normen en waarden: ze kiezen voor een ongeremd en onangepast bestaan.

Jack Kerouac (1922-1969) werd geboren in Massachusetts. Hij studeerde aan de Columbia Universiteit in New York, waar hij een aantal van de schrijvers ontmoette die later deel zouden uitmaken van de *beat generation*, onder wie Allen Ginsberg en William Burroughs. Begin jaren vijftig maakte Kerouac zelf de autoreizen die hem inspireerden tot het schrijven van *On the Road*. Pas in 1957 werd het boek gepubliceerd. Het werd een groot succes en Kerouac werd het gezicht van de *beat generation*. Ongelukkig onder alle aandacht van de pers trok hij zich terug in zijn geboorteplaats, waar hij nog een aantal boeken en columns schreef en op 47-jarige leeftijd stierf aan de gevolgen van een leverbloeding.

Jack Kerouac
On the Road

Vertaling Guido Golüke

2020
DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

cinéart

LE CERCLE NOIR POUR **The ALAMO**

Copyright © 1955, 1957 Jack Kerouac
Copyright Nederlandse vertaling © 1988 Guido Golüke
Eerste druk 1961
Eerste druk deze vertaling 1988
Drieëntwintigste druk 2020
Oorspronkelijke titel *On the Road*
Oorspronkelijke uitgever The Viking Press, New York
Omslagontwerp Moker Ontwerp
Foto auteur Hollandse Hoogte
Vormgeving binnenwerk Ceevan Wee, Amsterdam
Druk Bariet Ten Brink, Meppel
ISBN 978 94 031 1891 8
NUR 302

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

DEEL EEN

I

De eerste keer dat ik Dean ontmoette was niet lang nadat mijn vrouw en ik uit elkaar waren gegaan. Ik was net opgeknapt van een ernstige ziekte waar ik het verder niet over zal hebben, behalve dat het te maken had met die akelig afmattende scheiding en mijn gevoel dat alles dood was. Met de komst van Dean Moriarty begon het deel van mijn leven dat je mijn leven onderweg zou kunnen noemen. Ik had er al vaak van gedroomd naar het Westen te trekken om het land te zien, ik maakte aldoor vage plannen maar het kwam er nooit van. Dean is de ideale figuur voor onderweg want hij is echt onderweg geboren, toen zijn ouders in 1926 op weg naar Los Angeles in een oude rammelkast door Salt Lake City kwamen. De eerste berichten over hem bereikten me via Chad King, die me wat brieven had laten zien die hij vanuit een tuchtschool in New Mexico had geschreven. Ik vond die brieven geweldig interessant omdat hij Chad daarin zo naïef en charmant vroeg of hij hem alles wilde vertellen over Nietzsche en alle geweldige intellectuele dingen die Chad wist. Op een gegeven moment praatten Carlo en ik over de brieven en we vroegen ons af of we die vreemde Dean Moriarty ooit zouden ontmoeten. Dat is allemaal een hele tijd terug, toen Dean nog niet was zoals hij nu is, toen hij nog een jonge, in mysteriën gehulde tuchthuisboef was. Toen kwam het nieuws dat Dean uit de tuchtschool was ontslagen en voor het eerst naar New York zou komen; er werd ook gezegd dat hij net getrouwd was met een meisje dat Marylou heette.

Op een dag hing ik wat op de campus rond toen Chad en Tim Gray me vertelden dat Dean op een etage met koud stromend wa-

ter zat in East Harlem, het Spaanse Harlem. Dean was de avond ervoor aangekomen, hij was voor het eerst in New York met zijn mooie scherpe chick Marylou; ze stapten in 50th Street uit de Greyhoundbus, gingen om de hoek op zoek naar een eettent en liepen regelrecht Hector's in, en sindsdien is Hector's Cafeteria voor Dean altijd een groot symbool van New York gebleven. Ze gaven hun goeie geld uit aan heerlijke grote geglaceerde cakes en roomsoezen.

En intussen praatte Dean aldoor in deze trant tegen Marylou: 'Goed, schat, nu zijn we in New York en hoewel ik je nog niet helemaal heb verteld waar ik allemaal aan dacht toen we door Missouri reden en vooral toen we de tuchtschool in Booneville passeerden waardoor ik aan mijn gevangenisproblemen moest denken, is het nu absoluut noodzakelijk al die resterende dingen aangaande onze persoonlijke liefdessituatie uit te stellen en ogenblikkelijk aan specifieke werk/leefplannen te gaan denken...' enzovoorts in die stijl van hem in de begintijd.

Ik ging met de jongens naar de etage en Dean deed open in zijn onderbroek. Marylou sprong van de bank overeind; Dean had de bewoner van het appartement de keuken ingestuurd, om koffie te zetten waarschijnlijk, terwijl hij doorwerkte aan zijn liefdesproblematiek, want voor hem was seks het enige heilige en belangrijke in het leven, al moest hij sappelen en vloeken om aan de kost te komen en zo. Je zag het aan de manier waarop hij met deinend hoofd, aldoor omlaagkijkend stond te knikken als een jonge bokser die naar aanwijzingen luistert, met wel duizend keer 'ja' en 'precies' ertussendoor om je het idee te geven dat hij elk woord in zich opnam. Mijn eerste indruk van Dean was die van een jonge Gene Autry – slank, smalle heupen, blauwe ogen, onvervalst Oklahoma-accent – een bakkebaardige held uit de besneeuwde Rockies. Hij had in feite net op een ranch, de ranch van Ed Wall in Colorado, gewerkt voor hij met Marylou was getrouwd en naar het Oosten was gekomen. Marylou was een mooie blonde meid met enorme krullen in een zee van gouden lokken; ze zat met haar handen losjes in haar schoot op de rand van de bank en haar rookblauwe buitenogen starden wijdopengesperd voor zich uit, want

nu zat ze op zo'n akelige grauwe New Yorkse etage waarover ze in het Westen wel had gehoord; ze zat er afwachtend, als een langlij-vige uitgemergelde surrealistische Modigliani in een ernstige kamer. Maar behalve een leuk grietje was ze ook ontzettend stom en tot allerlei afschuwelijks in staat. We zaten die avond met zijn allen bier te drinken, trokken aan elkaars polsen en praatten de hele nacht door, en toen we de volgende morgen duf peuken uit asbakken zaten te roken in het grauwe licht van een sombere nieuwe dag, kwam Dean nerveus overeind, beende nadenkend heen en weer en besloot dat het nu tijd was dat Marylou een ontbijt klaar-maakte en de vloer aanveegde. 'Met andere woorden, we moeten ertegenaan, schat, ik bedoel, anders zitten we straks met fluctuaties en een gebrek aan waarachtige kennis of uitkristallisering van onze plannen.' Daarop ging ik weg.

In de daaropvolgende week vertrouwde hij Chad King toe dat deze hem absoluut moest leren schrijven; Chad zei dat ik schrijver was en dat hij naar mij moest gaan voor advies. Intussen had Dean werk gevonden op een parkeerterrein en ruzie gehad met Marylou in hun appartement in Hoboken – God mag weten waarom ze daarheen waren gegaan – en zij was zo woedend en zo intens rancuneus dat ze een valse totaal uit de lucht gegrepen krankzinnige aanklacht bij de politie indiende zodat Dean de benen moest nemen uit Hoboken. Zodoende had hij nu geen onderdak. Hij kwam helemaal naar Paterson, New Jersey, waar ik bij mijn tante woonde. Op een avond zat ik te studeren toen er op de deur geklopt werd en daar stond Dean buigend, onderdanig met zijn voeten schuivend in de donkere hal en zei: 'Hallo dan, ken je me nog? – Dean Moriarty. Ik kom je vragen of je me wilt leren schrijven.'

'En waar is Marylou?' vroeg ik. Dean zei dat ze kennelijk een paar dollar bij elkaar gepeesd had en teruggegaan was naar Denver – 'de hoer!' We gingen maar naar buiten om ergens een pilsje te drinken, want we konden niet vrijuit praten in het bijzijn van mijn tante, die in de woonkamer haar krant zat te lezen. Ze wierp één blik op Dean en concludeerde dat hij gek was.

In de bar zei ik tegen Dean: 'Jezus, man, ik weet best dat je niet alleen maar gekomen bent omdat je schrijver wilt worden, wat

weet ik er trouwens van behalve dat je moet doorzetten met de energie van een pepslikker.’ En hij zei: ‘Ja, natuurlijk, ik weet precies wat je bedoelt, aan die hele problematiek had ik in feite al gedacht, maar wat ik wil is de realisatie van de factoren die als je afhankelijk bent van Schopenhauers dichotomie voor een inwendig gerealiseerde...’ en meer van zulks, dingen waar ik geen bal van begreep en hijzelf ook niet. In die tijd wist hij echt niet waar hij over praatte; dat wil zeggen, hij was een jonge tuchtschoolklant en helemaal bezeten van de geweldige mogelijkheden om een echte intellectueel te worden; hij bediende zich graag van de toon en de woorden die hij ‘echte intellectuelen’ had horen gebruiken, maar dan totaal verhaspeld – alhoewel, in alle andere dingen was hij niet zo naïef, en hij hoefde maar een paar maanden met Carlo Marx op te trekken om volledig *ingevoerd* te raken in alle termen van het jargon. Desondanks begrepen we elkaar op andere krankzinnige niveaus, en ik sprak met hem af dat hij bij mij kon blijven wonen tot hij een baan had gevonden, verder spraken we ook af dat we ooit samen naar het Westen zouden gaan. Dat was in de winter van 1947.

Toen Dean op een avond bij mij kwam eten – hij werkte al op dat parkeerterrein in New York – boog hij zich over mijn schouder terwijl ik op mijn schrijfmachine zat te ratelen en zei: ‘Kom op, man, die meiden wachten niet op ons, schiet op.’

Ik zei: ‘Een ogenblik, ik ga met je mee zodra ik dit hoofdstuk af heb,’ en het werd een van de beste hoofdstukken van het boek. Daarna verkleedde ik me en gingen we in vliegende vaart naar New York om een paar meisjes te ontmoeten. Terwijl de bus door de bizarre fluorescerende leegte van de Lincoln Tunnel reed, zaten we met zwaaiende wijsvingers, op elkaars schouders hangend te roepen en opgewonden te ratelen, en kreeg ik het al net zo te pakken als Dean. Hij was gewoon een jonge vent die brandde van levensdrift, en hij was wel een oplichter, maar hij belazerde de boel alleen maar omdat hij voluit wilde leven en bij mensen wilde horen die anders geen aandacht aan hem zouden schenken. Hij belazerde mij ook en dat wist ik (voor kost en inwoning, om ‘te leren schrijven’ enzovoorts), en hij wist dat ik het wist (dit vormde

de basis van onze relatie), maar het kon me niet schelen en we konden prima met elkaar overweg – geen eisen, geen gunsten; we liepen op onze tenen om elkaar heen als o zo breekbare nieuwe vrienden. Ik ging evenveel van hem leren als hij waarschijnlijk van mij. Over mijn werk zei hij: ‘Ga door, alles wat je doet is geweldig.’ Hij keek over mijn schouder mee terwijl ik verhalen schreef, slaakte kreten als: ‘Ja hoor! Zeker weten! Te gek, man! Poe!’ en veegde zijn gezicht af met zijn zakdoek. ‘Wauw, er is zoveel te doen, man, er is zoveel om over te schrijven! Hoe kan ik dat ooit allemaal op papier krijgen zonder gemodificeerde beperkingen of me te laten opnaaien door literaire remmingen en grammaticale angsten en zo...’

‘Jazeker, man, nou begint het erop te lijken.’ Ik zag een soort bezielde bliksem opflitsen van zijn geestdrift en zijn visioenen, die hij in zo’n stortvloed beschreef dat mensen in bussen omkeken naar die ‘overspannen gek’. In het Westen had hij een derde van zijn tijd in de biljartzaal, een derde in de gevangenis en een derde in de openbare bibliotheek doorgebracht. Ze hadden hem gretig, blootshoofds, met boeken onder zijn arm door de winterse straten naar de biljartzaal zien rennen, of in bomen zien klimmen om de zolderkamers van vrienden binnen te komen waar hij dagenlang zat te lezen of zich schuilhield voor de politie.

We gingen naar New York – ik weet niet meer hoe het zat, iets met twee zwarte meisjes – geen meisjes; ze zouden hem in een snackbar ontmoeten en kwamen niet opdagen. We gingen naar zijn parkeerterrein waar hij nog het een en ander te doen had – zich in het hok achterin omkleeden en voor een gebarsten spiegel opkalefateren en zo, daarna gingen we erop uit. En dat was de avond waarop Dean Carlo Marx ontmoette. Er vond iets ontzagwekkends plaats toen Dean Carlo Marx ontmoette. Intens en hartstochtelijk als ze waren, klikte het meteen tussen die twee. Twee borende ogen keken in twee borende ogen – de bezielde oplichter met zijn sprankelende geest en Carlo Marx, de treurige poëtische oplichter met zijn duistere geest. Vanaf dat moment zag ik Dean heel weinig, en dat speet me wel een beetje. Hun energie detoneerde op slag, bij hen vergeleken was ik een hark, ik kon ze

niet bijbenen. Daarmee begon de hele krankzinnige storm van gebeurtenissen; al mijn vrienden en alle familieleden die ik nog had zouden erdoor meegesleurd worden in een grote stofwolk boven de Amerikaanse nacht. Carlo vertelde hem over Old Bull Lee, Elmer Hassel, Jane; Lee die weid verbouwde in Texas; Hassel in de gevangenis op Riker's Island; Jane die in benzedrinehallucinaties, met haar dochtertje op haar arm, over Times Square zwierf en in het psychiatrisch ziekenhuis terecht kwam. Dean vertelde Carlo over onbekende figuren in het Westen als Tommy Snark, de manke meesterpikeur, kaartspeler en engelachtige flikker. Hij vertelde hem over Roy Johnson, Lange Ed Dunkel, zijn jeugdvrienden, zijn straatmakers, de ontelbare vriendinnen, de seksfeesten en pornofilms, zijn helden en heldinnen, zijn avonturen. Ze draafden samen door de straten, namen alles in zich op met die instelling die ze in het begin hadden, die later zoveel triester, zo allesdoorzienend en leeg werd. Maar destijds dansten ze als lampionnen door de straten en ik sjouwde achter ze aan zoals ik mijn hele leven al achter mensen aansjouw die me interesseren, want voor mij zijn er alleen de wilde figuren die wild leven, wild praten, per se het licht moeten zien, mensen die alles tegelijk willen meemaken en nooit geeuwen of clichés bezigen maar branden en bruisen als die fantastische gele Romeinse kaarsen die als spinnen over de sterren uiteenspatten en dan zie je het blauwe licht in het midden opeens uitfloepen en roept iedereen 'Oooh!' Hoe noemden ze zulke jonge mensen in het Duitsland van Goethe? Omdat Dean zo graag wilde leren schrijven als Carlo ging hij hem acuut te lijf met een geweldige amoureuze bezieling zoals alleen een oplichter die kan opbrengen. 'Oké, Carlo, laat mij nu eens wat zeggen – volgens mij...' Ik zag ze zo'n twee weken niet, en in die periode consolideerden ze hun relatie in moordende dag en nacht doorgaande praatssessies.

Toen werd het lente, de beste tijd om te reizen, en iedereen in de los verspreide groep maakte zich gereed voor een of andere trip. Ik werkte hard aan mijn roman en toen ik, na een reis naar het Zuiden met mijn tante om mijn broer Rocco te bezoeken, halverwege was maakte ik me gereed om voor de allereerste keer naar het Westen te trekken.

Dean was al vertrokken. Carlo en ik brachten hem naar het Greyhound busstation in 34th Street: Boven kon je voor een kwartje foto's laten maken. Carlo zette zijn bril af en keek sinister. Dean poseerde en profil en keek quasi-verlegen opzij. Ik keek recht in de lens en zag eruit als een dertigjarige Italiaan die iedereen die ook maar iets ongunstigs over zijn moeder zei meteen zou vermoorden. Die foto sneden Carlo en Dean keurig met een scheermes in tweeën en ze bewaarden elk een helft in hun portefeuille. Dean droeg het kostuum van een echte Westelijke zakenman voor zijn grote reis terug naar Denver; zijn eerste toer in New York zat erop. Het was een toer geweest, want hij had zich alleen maar uit de naad gewerkt op dat parkeerterrein. Hij is de beste parkeer knecht ter wereld, prikt een wagen met zestig kilometer per uur achteruit in een nauw gaatje, stopt pal voor de muur, springt eruit, draaft langs spatborden naar de volgende wagen, springt erin, zwiept de wagen plankgas in een nauwe ruimte rond, dan rap achteruit in een smal gaatje en *krr* de handrem erop zodat de wagen nog bokt als hij er al uitvliegt; als een topsprinter in één ruk door naar het loket, bonnetje afgeven, hup de volgende wagen in voor de eigenaar half uitgestapt is; hij schuift letterlijk onder hem door op de zitting terwijl de man nog bezig is met uitstappen, start de motor, scheurt met wapperend portier naar de dichtstbijzijnde vrije plek, achteruit, handrem, deur open en weg; zo werkt hij zonder rustpauze acht uur per avond – het spitsuur en de late spits als de theaters uitgaan – in een vette schooiersbroek, rafelig bontjack, afgetrapte schoenen met flapzolen. Nu had hij een nieuw kostuum gekocht voor de terugreis, een driedelig blauw kostuum met krijstreep – elf dollar op 3rd Avenue – compleet met horloge en horlogeketting, plus een kofferschrijfmachine om in een logement in Denver te gaan schrijven zodra hij er werk had gevonden. We aten een afscheidsmaal van bonen met knakworst in een eethuis op 7th Avenue, toen stapte Dean in de bus waar Chicago op stond en raasde hij de nacht in. Daar ging onze wildwestheld. Ik beloofde mezelf dat ik dezelfde kant op zou gaan als de lente echt in volle bloei was en het hele land uitliep.

Dat was eigenlijk het begin van alles dat ik onderweg zou bele-

ven, en de dingen die er stonden te gebeuren zijn te fantastisch om niet te vertellen.

Ja, en het was niet alleen omdat ik schrijver was en behoefte had aan nieuwe ervaringen dat ik Dean beter wilde leren kennen, ook niet omdat mijn loze bestaan op de campus zijn cyclus had voltooid en nu was vastgelopen, maar omdat hij me op de een of andere manier, ondanks onze karakterverschillen, aan een lang geleden verloren broer deed denken; de aanblik van dat gekwelde benige gezicht met die lange bakkebaarden en zijn gespannen zwetende, gespierde nek deed me denken aan mijn jeugd rond de verbassins en zwemwatertjes aan de oevers van de Passaic in Paterson. Zijn vuile werkplunje hing zo elegant om zijn lijf, alsof je bij een kleermaker geen beter passend kostuum had kunnen bestellen maar het alleen met hard werken kon krijgen van de Natuurlijke Kleermaker der Natuurlijke Levensvreugde, zoals Dean met zijn geploeter. En in zijn opgewonden manier van praten hoorde ik weer de stemmen van oude kameraden en broers tussen hun motoren onder de brug, in die wijk vol wasgoed en lome portieken waar jongens 's middags gitaar speelden terwijl hun oudere broers in de fabrieken werkten. Al mijn huidige vrienden waren 'intellectuelen' – Chad de Nietzscheaanse antropoloog, Carlo Marx met zijn maffe surrealistische ernstig sturende fluistergesprekken, Old Bull Lee met zijn lijzige kritiek op alles en iedereen – of slinkse criminelen als Elmer Hassel met zijn koele spotlach; Jane Lee was idem dito zoals ze op haar oosters beklede bank hangend aan *The New Yorker* snifte. Maar Dean beschikte over een minstens even gezond, briljant, compleet intellect, zonder dat vervelende intellectualisme. En zijn 'criminaliteit' was zonder wrok of spot; het was een wilde positieve uitbarsting van Amerikaanse levensvreugde, westelijk, fris als de westenwind, een ode uit de Prairie, iets nieuws, lang voorspeld, lang onderweg (hij stal alleen maar auto's om er wat in rond te rijden). Bovendien leefden al mijn New Yorkse vrienden in een negatieve nachtmerrie waarin ze de maatschappij afkraakten met hun vermoeide getheoretiseer, hun politieke of psychoanalytische argumenten; Dean bestormde

de maatschappij gewoon in zijn honger naar eten en liefde, hij zat nergens mee: ‘Zolang ik dat lekkere wijf met dat lekkers tussen haar benen maar kan krijgen, jongen’ en ‘zolang er maar brood op de plank is, vriend, begrijp je wat ik bedoel? Ik heb HONGER, ik STERF van de honger, laten we NU METEEN gaan eten!’ – en dan gingen we eropuit om te ETEN, waarvan, volgens de Prediker, ‘een iegelijk zijn deel heeft onder de zon’.

Hij was een westelijk zonnekind, onze Dean. Hoewel mijn tante me waarschuwde dat hij me in moeilijkheden zou brengen, hoorde ik een nieuw geluid en zag ik een nieuwe horizon, en op mijn jonge leeftijd geloofde ik erin; en die paar problemen of zelfs het feit dat Dean me uiteindelijk als vriend zou afwijzen, toen hij me later berooid op straat en ziek op bed liet barsten – wat kon dat schelen? Ik was een jonge schrijver en ik wilde van de grond komen.

Ik wist dat er op een gegeven moment voor mij ook meisjes zouden zijn, visioenen, alles; op een gegeven moment zou de parel me worden aangereikt.

2

In juli 1947, toen ik zo’n vijftig dollar had overgespaard van oude veteranenuitkeringen, was ik klaar om naar de Westkust te gaan. Mijn vriend Remi Boncoeur had me uit San Francisco geschreven dat ik moest komen om met hem op een lijnboot te monstere die de hele wereld rondging. Hij zei dat hij me gegarandeerd in de machinekamer kon krijgen. Ik schreef terug dat ik al tevreden was met de eerste de beste ouwe vrachtschuit, zolang ik een paar lange reizen over de Stille Oceaan kon maken en genoeg geld overhield om bij mijn tante thuis in mijn eigen onderhoud te voorzien terwijl ik mijn boek afmaakte. Hij zei dat hij een keet in Mill City had en dat ik daar massa’s tijd zou hebben om te schrijven terwijl we de rompslomp van dat aanmonsteren afwerkten. Hij woonde er met een meisje dat Lee Ann heette; hij zei dat ze fantastisch kon koken en dat alles dik voor elkaar zou komen. Remi was een oude studie-

vriend, een Fransman die in Parijs was opgevoed en echt een krankzinnige kerel – hoe krankzinnig wist ik toen nog niet. Hij verwachtte me over tien dagen. Mijn tante was er helemaal voor dat ik naar de Westkust ging; ze zei dat het me goed zou doen, ik had de hele winter zo hard gewerkt en veel te veel binnen gezeten; ze klaagde niet eens toen ik zei dat ik nu en dan zou moeten liften. Ze wilde alleen maar dat ik weer heelhuids thuiskwam. En op een morgen liet ik mijn dikke halve manuscript op mijn bureau achter, ik sloeg voor de laatste keer mijn behaaglijke beddengoed terug, stapte met een paar elementaire benodigdheden in mijn canvas tas de deur uit en toog met die vijftig dollar op zak naar de Stille Oceaan.

Ik had maanden in Paterson op kaarten van de Verenigde Staten zitten turen, ik had zelfs boeken gelezen over de pioniers, genietend van namen als Platte, Cimarron en dergelijke; en dwars over die kaart liep een lange rode lijn die Route 6 heette en van het puntje van Cape Cod helemaal naar Ely in Nevada leidde en daar omlaagdook naar Los Angeles. Ik blijf gewoon de hele weg naar Ely op de 6 zitten, zei ik tegen mezelf en ging vol vertrouwen op weg. Om naar de 6 te komen moest ik eerst omhoog naar Bear Mountain. Vol dromen over wat ik in Chicago, in Denver, en ten slotte in San Fran allemaal zou gaan doen, nam ik op 7th Avenue de ondergrondse naar het eindpunt in 242nd Street, en vandaar een trolleybus naar Yonkers; in het centrum van Yonkers stapte ik over op een trolleybus naar de stadsgrens aan de oostelijke oever van de Hudson. Als je aan de mysterieuze oorsprong in de Adirondacks eens een roos in de Hudson gooide, denk eens aan alle plaatsen die ze dan zou aandoen voor ze voorgoed de zee indreef – denk eens aan die prachtige Hudson Valley. Ik begon die vallei in te liften. In vijf rommelige ritten bereikte ik de beoogde Bear Mountain Bridge, waar Route 6 in een boog binnenkwam van New England. Het begon in stromen te regenen toen ik er werd afgezet. Het was er bergachtig. Route 6 kwam de brug over, draaide om een rotonde en verdween in de wildernis. Er was niet alleen geen verkeer, het regende ook met bakken en ik kon nergens schuilen. Ik moest rennend beschutting zoeken onder wat den-

nen; dat hielp niets; ik begon te huilen en te vloeken en kon me wel voor mijn kop slaan dat ik zo stom was geweest. Ik zat zeventig kilometer ten noorden van New York; de hele weg naar boven had ik erover ingezet dat ik vandaag, op de grote eerste dag, enkel naar het noorden reisde in plaats van het westen waar ik zo naar hunkerde. Nu was ik op het noordelijkste punt blijven steken. Ik rende vijfhonderd meter naar een verlaten benzinstationnetje in popperige Engelse stijl en ging onder het druppende afdak staan. Hoog boven me slingerde die grote harige Berenberg donderslagen omlaag die me een heilige angst inboezemden. Het enige dat ik kon zien waren dampige bomen en een desolaat ten hemel rijzende wildernis. ‘Wat moet ik hier, verdomme?’ Ik vloekte en huilde om Chicago. ‘Die lui daar vermaken zich allemaal prima, ze zijn met van alles in de weer en ik ben er niet bij, wanneer zal ik er ooit aankomen!’ – enzovoorts. Ten slotte stopte er een auto bij het lege benzinstation; de man en de twee vrouwen in de auto wilden even op de kaart kijken. Ik stapte regelrecht op ze af en gebaarde in de regen; ze beraadslaagden; ik zag er natuurlijk uit als een maniak met mijn kletsnatte haren en soppende schoenen. Mijn schoenen, stomme idioot die ik ben, waren Mexicaanse *huaraches*, lekkende mandjes die ongeschikt waren voor Amerikaanse nachten van regen en gure kou langs de weg. Maar de mensen lieten me instappen en brachten me *terug* naar Newburgh, wat ik maar accepteerde als een beter alternatief dan de hele nacht te blijven steken in die wildernis van Bear Mountain. ‘Er komt trouwens helemaal geen verkeer over Route 6,’ zei de man. ‘Als je naar Chicago wilt kun je beter in New York de Holland Tunnel pakken en op weg gaan naar Pittsburgh.’ Ik wist dat hij gelijk had. Ik had me door mijn eigen droom het bos in laten sturen, het stomme romantische idee dat het zo prachtig zou zijn één lange rode lijn dwars door Amerika te volgen in plaats van verschillende wegen en routes te proberen.

In Newburgh was het opgehouden met regenen. Ik liep naar de rivier, en moest naar New York terug in een bus met een delegatie onderwijzers die terugkwamen van een weekeind in de bergen – kwebbel kwebbel, babbel babbel, en ik maar vloeken om die ver-

spilling van tijd en geld, ik wilde zo graag naar het westen en had de hele dag en de hele avond niks anders gedaan als van zuid naar noord op en neer darren, alsof ik niet op gang kon komen. Ik zwoer dat ik morgen in Chicago zou zijn, en speelde op zeker door de bus naar Chicago te pakken, wat me het grootste deel van mijn geld kostte, maar dat kon me niks verdommen, zolang ik morgen maar in Chicago was.

3

Het was een gewone busreis met huilende baby's en hete zon, in Pennsylvania stapten er in elk stadje nieuwe plattelanders in, tot we de vlakte van Ohio bereikten en echt op gang kwamen, bovenin langs Ashtabula en dan 's nachts dwars door Indiana. Ik arriveerde behoorlijk vroeg in de morgen in Chicago, nam een kamer in de YMCA en ging met heel weinig dollars op zak naar bed. Na een flinke dag slapen ging ik Chicago van dichtbij bekijken.

De wind vanaf het Michiganmeer, bop in de Loop, lange wandelingen rond South Halsted en North Clark Street, en na middernacht een lange tocht door de ruige wijken, waar een patrouillewagen me volgde alsof ik een verdacht individu was. In die tijd, 1947, loeide de bop als een storm door heel Amerika. De jongens in de Loop toeterden wel, maar met een vermoeid air, want de bop zat nu ergens tussen zijn ornithologische periode met Charlie Parker en een nieuwe fase die begon met Miles Davis. En terwijl ik er zat te luisteren naar het geluid van de nacht dat de bop voor ons allemaal is geworden, dacht ik aan al mijn vrienden van het ene uiteinde van het land tot het andere, hoe ze eigenlijk allemaal in dezelfde uitgestrekte achtertuin rondrenden en tekeergingen. En de volgende middag trok ik voor het eerst van mijn leven het Westen in. Het was een warme dag, prachtig liftweer. Om aan het onmogelijk labyrintische verkeer van Chicago te ontkomen nam ik een bus naar Joliet, Illinois, kwam daar langs de gevangenis, posteerde me na een wandeling door de lommerrijke, vervallen straten aan de rand van de stad en stak mijn duim op. Helemaal

met de bus van New York naar Joliet, en ik had meer dan de helft van mijn geld uitgegeven.

Mijn eerste lift was in een dynamietwagen met rode vlag zo'n vijftig kilometer het weidse groene Illinois in, de chauffeur wees me de plek waar Route 6, waar wij op zaten, Route 66 kruist voor beide wegen over ongelofelijke afstanden naar het westen schieten. Tegen een uur of drie 's middags, na een stuk appeltaart en een ijsje aan een kraam langs de weg, stopte er een vrouw voor me in een kleine coupé. Ik voelde een beving van stijf plezier terwijl ik naar de auto rende, maar het was een vrouw van middelbare leeftijd, een moeder met zoons van mijn leeftijd in feite, en ze wilde iemand die haar kon helpen naar Iowa te rijden. Dat zag ik helemaal zitten. Iowa! Vandaar was het niet zo ver naar Denver, en als ik eenmaal in Denver zat, had ik geen zorgen meer. De eerste paar uur reed zij, op een gegeven moment moest ze per se ergens een oude kerk bezoeken, alsof we toeristen waren, daarna nam ik het stuur over en hoewel ik niet zo'n beste chauffeur ben, reed ik in één ruk door de rest van Illinois naar Davenport, Iowa, via Rock Island. En daar zag ik voor het eerst in mijn leven mijn geliefde Mississippi, de rivier lag uitgedroogd in de zomerse nevel, laag water met die enorme ranzige lucht die riekt naar het naakte lijf van Amerika zelf, want dat wordt ermee aangespoeld. Rock Island – spoorlijnen, loodsen, een klein centrum; dan over de brug naar Davenport, zelfde soort stad, alles ruikt er naar zaagsel in de warme midwestelijke zon. Hier moest mevrouw via een andere route verder naar haar woonplaats in Iowa en stapte ik uit.

De zon ging onder. Ik liep na een paar kouwe pilsjes naar de rand van de stad, het was een heel eind. Alle mannen reden van hun werk naar huis, ze hadden spoorpetten op, honkbalpetten, allerlei petten, zoals ze overal in elke stad van hun werk komen. Een van hen gaf me een lift de heuvel op en liet me achter op een eenzame kruising aan de rand van de prairie. Prachtig, hoor. De enigen die er langskwamen waren boeren; ze keken me achterdochtig aan en hobbelden verder, als koeien naar de melkschuur. Niet één vrachtwagen. Er zoefden een paar auto's langs. Een knaap met wapperende sjaal in een opgevoerde brik. De zon ging helemaal

onder en ik stond er in een paarse duisternis. Nu was ik bang. Er brandden niet eens lichtjes op het platteland van Iowa; binnen een minuut zou niemand me nog kunnen zien. Gelukkig gaf een man op weg naar Davenport me een lift terug naar het centrum. Maar ik kon weer van voren af aan beginnen.

Ik ging in het busstation zitten om dit te overdenken. Ik at nog een stuk appeltaart en een ijsje; dat is praktisch het enige dat ik de hele reis door het land at, ik wist dat het voedzaam was, en het was natuurlijk ook erg lekker. Ik besloot een gok te wagen. Ik stapte in het centrum van Davenport op een bus, nadat ik in het café op het busstation een half uur naar een serveerster had zitten kijken, en reed naar de stadsgrens, maar ditmaal tot vlak bij de benzinstations. Hier denderden de grote vrachtwagens langs en wham, binnen twee minuten knoerste er een tot stilstand. Ik rende er met jubelende ziel naartoe. En wat een chauffeur! – een grote beer van een vent met uitpuilende ogen en schor raspende stem die alles smijgend en stampend deed. Hij bracht het gevaarte weer op gang en besteedde haast geen aandacht aan me, zodat ik mijn vermoeide ziel wat rust kon gunnen, want een van de grootste problemen met liften is dat je met talloze mensen moet praten, ze het gevoel moet geven dat ze geen vergissing hebben begaan door je mee te nemen, je moet ze bijna vermaken zelfs, en dat is allemaal vreselijk inspannend als je helemaal naar de andere kant gaat en niet van plan bent in hotels te slapen. Deze kerel schreeuwde maar wat boven het gedaver uit, en ik hoefde alleen maar wat terug te schreeuwen, heel ontspannen allemaal. Hij denderde in één ruk door naar Iowa City en schreeuwde me de gekste verhalen toe, hoe hij in alle plaatsen met een onredelijke snelheidsbeperking de politie te slim af was: ‘Mooi dat die gore smerissen mij niks kunnen maken!’ zei hij aldoor. Net toen we Iowa City binnenrolden zag hij een andere vrachtwagen achter ons aankomen en omdat hij in Iowa City moest afslaan, knipperde hij met zijn achterlichten naar die andere vent en remde af, zodat ik er met tas en al uit kon springen; de andere wagen ging op de uitwisseling in en stopte, en in een omzien zat ik weer in een grote hoge cabine, klaar om honderden kilometers door de nacht te reizen, was ik even blij! De nieuwe

vrachtwagenchauffeur was al net zo'n gek als de eerste en schreeuwde even hard, ik hoefde me alleen maar achterovergeleund verder te laten rollen. Nu zag ik Denver al voor me opdemen als het Beloofde Land daarginds onder de sterren, voorbij de prairie van Iowa en de vlakten van Nebraska, en daarachter zag ik in een groter visioen San Francisco als een edelsteen in de nacht. Hij denderde plankgas door en vertelde een paar uur lang verhalen, toen ging hij in een stad in Iowa, waar Dean en ik jaren later werden aangehouden op verdenking dat onze Cadillac was gestolen, een paar uur in zijn stoel zitten slapen. Ik sliep ook wat en maakte een wandelingetje langs de eenzame bakstenen muren verlicht door een enkele lantaarn, met aan het eind van elke korte straat de mijmerende prairie en de geur van de maïs als dauw in de nacht.

Bij het eerste licht schoot hij met een ruk wakker. We daverden weer verder en een uur later rees voor ons uit de rook van Des Moines boven de groene maïsvelden op. Hij moest nu ontbijten en wilde het rustig aandoen, maar ik ging meteen door naar Des Moines, het was nog een kilometer of zes en ik kreeg een lift van twee jongens van de Universiteit van Iowa; het was vreemd in hun gloednieuwe comfortabele wagen te zitten en ze over examens te horen praten terwijl we soepel de stad inzoemden. Nu wilde ik een hele dag slapen. Ik ging naar de YMCA voor een kamer; ze hadden er geen en instinctief kuierde ik naar het spoorwegemplacement – heel groot in Des Moines – en kwam daar bij de locomotievenloods in een sombere ouwe prairieherberg van een hotel terecht waar ik een hele dag lang sliep op een groot helder hard wit bed met vieze opmerkingen op de muur bij mijn hoofdkussen en de afgeleefde gele zonneschermen omlaag voor het rokerige panorama van het emplacement. Ik werd wakker toen de zon rood werd; en dat was het ene duidelijke ogenblik, dat allereigenaardigste moment in mijn leven waarop ik niet wist wie ik was – ik was ver van huis, gaar en moegereisd, in een goedkope hotelkamer die ik nooit eerder gezien had hoorde ik buiten het sissen van stoom, ik hoorde het oude hout van het hotel piepen, voetstappen boven, al die droeve geluiden, ik keek naar het gebarsten hoge plafond en

wist zo'n vijftien vreemde seconden werkelijk niet wie ik was. Ik was niet bang; ik was gewoon iemand anders, een vreemdeling, en mijn hele leven was het gekwelde leven van een geest. Ik was halverwege Amerika, op de scheidslijn tussen het Oosten van mijn jeugd en het Westen van mijn toekomst, misschien gebeurde het daarom daar en op dat moment, in die vreemde rosse namiddag.

Maar ik moest weer op pad en niet zeuren, dus pakte ik mijn tas, zei de oude hotelbaas naast zijn kwispedoor gedag en ging wat eten. Ik at appeltaart en ijs – het werd beter naarmate ik dieper in Iowa kwam, de stukken taart werden groter, het ijs machtiger. Die middag in Des Moines zag ik overal waar ik keek groepjes knappe meiden – ze liepen van de middelbare school naar huis – maar ik had nu geen tijd voor dat soort gedachten en beloofde mezelf dat ik me in Denver flink zou uitleven. Carlo Marx was al in Denver; Dean was er; Chad King en Tim Gray waren er, ze woonden er, Marylou was er; er was ook iets gezegd over een geweldige vriendenploeg, onder wie Ray Rawlins en zijn mooie blonde zus Babe Rawlins en twee serveersters die Dean kende, de gezusters Bettencourt; zelfs Roland Major, mijn oude schrijfmakker van het college, was er. Ik keek er verheugd en vol verwachting naar uit al die mensen te ontmoeten. Daarom schoot ik haastig langs al die mooie meisjes, en de mooiste meisjes ter wereld wonen in Des Moines.

Een vent met een soort gereedschapsloods op wielen, een vrachtwagen vol gereedschap die hij rechtopstaand, als een moderne melkboer bestuurde, gaf me een lift de lange helling op, waar ik onmiddellijk een lift kreeg van een boer die met zijn zoon op weg was naar Adel, Iowa. In die stad maakte ik onder een grote olm bij een benzinstation kennis met een andere lifter, een typische New Yorker, een Ier die het grootste deel van zijn carrière in een bestelwagen van de posterijen had gereden en nu op weg was naar een meisje in Denver en een nieuw leven. Ik denk dat hij ergens voor op de loop was, de politie waarschijnlijk. Hij was een echte paars-neuzige drinkebroer van een jaar of dertig en zou me normaal verveeld hebben, maar ik had een sterke behoefte aan gezelschap, wie het ook was. Hij droeg een aftandse trui en een slobberbroek en

had geen tas of niks bij zich – enkel een tandenborstel en wat zakdoeken. Hij zei dat we samen verder moesten liften. Ik had nee moeten zeggen, want hij zag er behoorlijk verlopen uit zo langs de weg. Maar we bleven bij elkaar en kregen een lift van een zwijgzame man naar Stuart, Iowa, waar we echt strandden. We stonden voor het spoorwegloket in Stuart en bleven op verkeer naar het westen wachten tot de zon onderging, een dikke vijf uur. We doodden de tijd eerst door over onszelf te vertellen, daarna vertelde hij schunnige verhalen, daarna schopten we enkel steentjes voor ons uit en maakten allerlei maffe geluiden. We kregen er genoeg van. Ik besloot een dollar stuk te slaan voor een glas bier. We gingen naar een ouderwetse saloon in Stuart en namen er een paar. Hij werd er zo dronken als thuis op 9th Avenue en brulde jolig al zijn vunze wensdromen in mijn oor. Ergens mocht ik hem wel; niet omdat hij een goeie vent was, zoals later zou blijken, maar om zijn enthousiasme. We liepen in het donker terug naar de weg, en natuurlijk stopte er niemand en kwam er haast niemand langs. Dat ging tot drie uur 's morgens zo door. We probeerden een poosje te slapen op de bank bij het loket, maar de telegraaf tikte de hele nacht door en we konden niet slapen, buiten bonkten grote goedentreinen. We wisten niet hoe we het moesten aanpakken met zo'n trein mee te rijden; we hadden het nog nooit gedaan; we wisten niet of ze naar het oosten of naar het westen gingen of hoe we daar achter konden komen, welke dichte wagons, platte wagons of ontdooide koelwagens we moesten kiezen enzovoorts. Dus toen de bus naar Omaha net voor het ochtendgloren langskwam pakten we die en voegden ons bij de slapende passagiers – ik betaalde voor hem en voor mezelf. Hij heette Eddie. Hij deed me denken aan mijn aangetrouwde neef uit de Bronx. Daarom bleef ik bij hem. Het was of ik een oude vriend bij me had, een glimlachende, goedgeluimde reismakker.

We arriveerden bij het aanbreken van de dag in Council Bluffs; ik keek naar buiten. Heel de winter had ik gelezen over de grote wagenkaravanen die hier vergaderden voor ze doortrokken naar Oregon en Sante Fe; natuurlijk stonden er nu alleen maar van die stomme burgermanshuisjes, allemaal keurig op een rijtje in het

akelige ochtendgrauw. Dan Omaha, en heregod, de eerste cowboy die ik daar met stetson en texaslaarzen langs de vale muren van de vleespakhuizen zag lopen, verschilde geen steek van de eerste de beste sloeber in het steenrode ochtendgloren van de Oostkust, behalve zijn plunje dan. We stapten uit de bus en liepen regelrecht de heuvel op, de lange heuvel die in de loop van millennia was gevormd door de machtige Missouri waaraan Omaha is gebouwd, en staken buiten de stad onze duim op. We kregen een korte lift van een rijke veeboer met stetson, die zei dat de vallei van de Platte even geweldig was als het Nijldal in Egypte, en terwijl hij het zei zag ik de geweldige bomen die de kronkelende rivierbedding in de verte volgden, de uitgestrekte groene velden eromheen, en ik gaf hem bijna gelijk. Toen we daarna weer op een kruising stonden en de lucht begon te betrekken, riep een andere cowboy, een éénmetertertachtig lange vent met een bescheiden ministetson ditmaal, ons naar zich toe en vroeg of een van ons kon rijden. Eddie kon natuurlijk rijden en had een rijbewijs, ik niet. De cowboy had twee auto's bij zich die terug moesten naar Montana. Zijn vrouw zat in Grand Island en hij wilde dat wij een van zijn auto's daarheen reden, dan zou zij het daar overnemen. Vandaar boog hij af naar het noorden en konden wij niet verder met hem meerijden. Maar het was een goeie honderdvijftig kilometer Nebraska in en we hapten natuurlijk grif toe. Eddie reed alleen, de cowboy en ik volgden hem en we waren de stad nog niet uit of Eddie begon uit louter uitbundigheid met honderdvijftig over de weg te scheuren. 'Godverdomme, wat doet die knaap nou!' riep de cowboy en vloog hem achterna. Het werd een soort race. Even dacht ik dat Eddie probeerde er met de wagen vandoor te gaan – en wie weet was hij dat ook van plan. Maar de cowboy bleef aan hem kleven, haalde hem in en toeterde. Eddie minderde vaart. De cowboy toeterde dat hij moest stoppen. 'Godverdomme, jongen, met die snelheid krijg je zo een klapband. Kan je niet wat zachter rijden?'

'Krijg nou de pest, reed ik echt honderdvijftig?' zei Eddie. 'Dat realiseer ik me niet op die mooie gladde weg.'

'Doe nou maar rustig aan, dan komen we allemaal heelhuids in Grand Island.'